

Publisert: 24. september 2010

Artikkel fra Byråpraten nr. 1-2 1964, 10. årgang.

Bør Statistisk sentralbyrå flyttes?

På begynnelsen av 1960-tallet vurderte Utflyttingsutvalget å flytte flere statsinstitusjoner ut av Oslo. I 1964 spurte redaktøren og redaksjonssekretæren i Byråpraten seks ansatte om hva de mente om å flytte til Solør.

I 1961 ble det såkalte Utflyttingsutvalget oppnevnt. Utvalget har til oppgave å undersøke mulighetene for en større spredning av statsinstitusjonene. Disse ligger nå vesentlig i Oslo, og enkelte mener at det derved har blitt en altfor stor konsentrasjon av statsbedrifter i hovedstaden og ønskeligheten av en større spredning har de siste årene tatt fastere form. Det er flere grunner som kan støtte dette syn, og de mest tungtveiende er uten tvil den vanskelige boligsituasjonen og problemene med å finne velegnede tomter og kontorlokaler.

I tillegg kommer det viktige argument at det kan bli samfunnsøkonomisk billigere og en velferdsvinning om man flytter institusjonene dit arbeidskraften befinner seg og ikke gjør omvendt. Derved kan man lette arbeidskraftsituasjonen ute i distriktene til en viss grad uten at arbeidskraften må flytte helt til hovedstaden.

Flyttingen av statlige organer kan dessuten ha gunstige konsekvenser både for de stedlige bedriftene og for distriktet som vil bli tilført administrasjon og virksomhet.

I en samtale med Administrasjonsnytt sier Utflyttingsutvalgets formann, fylkesmann Paul Engebretsen, at man på ingen måte har planer om å realisere disse ideene over et kortere tidsrom. Det er kun en ren kartlegging som er foretatt og Utvalgets funksjon er dessuten bare rådgivende.

Fru Ragnhild Moen

Jernbanetorget 1962

Vi synes likevel det kunne være interessant å lodde stemningen i Byrådet for en slik utflytting og har derfor foretatt en liten rundspørring. Etter å ha nevnt kort hva saken gjaldt stilte vi følgende spørsmål:

1. Trives du i Oslo?
2. Hvordan stiller du deg til et forslag om å flytte Statistisk Sentralbyrå til Solørtraktene?

3. Dersom du selv kunne velge utflyttingssted, hvor ville du foreslå å plassere Statistisk sentralbyrå?, og hvorfor ville du velge akkurat dette stedet?
4. Tror du at en spredning av statsinstitusjoner utenfor Oslo vil redusere "flukten fra landsbygda"?

Herr Rolf Rølland

Rolf Rølland på Arkivet er fra Mandal, og alt han sier blir tatt opp i beste mening på grunn av hans nydelige konsonanter

1. Ja takk, men alt til sin tid - jeg vil bo på Ski - og være pensjonist i Mandal
2. Hvorfor akkurat Solør? Mandal eller omegn var da tross alt et bedre forslag
3. Nei, skal Byrået flyttes vil jeg foreslå nærmere Østbanen, f.eks Palétomta.
4. Ja, det er mulig budeiene ble hvor de burde være

Fru Ragnhild Moen

Ragnhild Moen på 10. ktr. Er fra Ålesund. Hun har vært bosatt i Oslo i 5 år. Hun svarer:

1. Ja, ubetinget. Jeg stortrivdes i Oslo fra første dag.
2. Nei, jeg synes ikke særlig om å flytte Byrået til Solør. En god del av konsumentene til statistikkene holder til i Oslo, og det må etter min mening være gunstig at produsenter er der hvor konsumentene er. Dertil kommer at vi i alle fall her på 10. kontor har mye samband med Departementet og dersom Byrået skulle flytte til Solør ville dette føre til en betydelig merutgift i forma av porto og telefoning. Videre mener jeg at fra administrasjonssynspunkt må overgangen bli ganske besværlig da det på et mindre stede vil være begrenset arbeidskraft.
3. Hvis jeg kunne velge kunne jeg selvsagt godt tenkt meg å flytte tilbake til Ålesund. Men som sagt, jeg trives utmerket i Oslo og dette var bare et forslag dersom utflytting var uunngåelig.
4. Nei, problemet "flukten fra landbygda" vil sikkert ikke reduseres særlig, selv om den litt uheldige strømmingen mot hovedstaden muligens kunne reduseres. Jeg tror dessuten at når så mange unge flytter til Oslo, er det ikke utelukkende for å få arbeid, men for å komme til hovedstaden. Personlig hadde jeg ikke søkt jobb i Statistisk Sentralbyrå dersom det hadde ligget i Solør.

Rådhusgaten 1962

Herr Signulf Olsen

Signulf Olsen på 7. kontor er fra Hammerfest. Han har imidlertid vært bosatt i Oslo i 13 år, og han svarer følgende.

1. Ja, jeg fant meg godt til rette i Oslo fra første stund.
2. Jeg synes Solør er en helt utmerket løsning, hvis man først stiller seg positivt til selve forslaget om å flytte Byrået.
3. Da er jeg ikke et øyeblikk i tvil, vi skulle flytte det hele til Sørlandet, til et sted mellom Kragerø og Kristiansand. Tenk om sommeren å kunne hoppe rett fra kontorkrakkene ut i de salte, krystallklare vover og om vinteren å ha en liten tripp med buss eller tog til de glitrende hvite vidder. Da hadde man vel både i pose og sekk. (Vi er enige om at man kan falle i staver av mye mindre, men får etter hvert samlet oss til et nøkternt kryssforhør som viser at trekningen Kragerø - Kristiansand er en av de få områder av landet Olsen ikke har sett, og det om viddene og vovene må være sakset fra en reisebrosjyre.)

4. Dersom institusjonen er av en slik størrelse at den suger opp noe arbeidskraft av betydning, vil antakelig selve bygdas karakter endres, og den vil få mer preg av en by. Det vil her antakelig skje en tilstrømning av arbeidskraft fra distriktene omkring. På denne måten vokser kanskje bygda fra bedriften slik at vi før eller siden befinner oss i utgangssituasjonen igjen. Jeg tror imidlertid arbeidskraften i institusjoner liggende på mindre steder er langt mer stabil enn f. eks. tilfellet er i Byrået i dag, men det er jo ikke sikkert at det er noen fordel

Rådhusplassen 1963

Fru Kjellfrid Kullsveen

Kjellfrid Kullsveen på 3. kontor er opprinnelig fra Elverum hvilket dialekten hennes bærer enn nyanse av. Hun svarer:

1. Trives og trives fru Blom, det har blitt en vane
2. Jeg kan ikke si at Solørtraktene tiltaler meg, men det er en smakssak.
3. Hvorfor ikke Hamar, midt i Norges hjerte. Der er det brede bygder, skogkledte åser, der er Mjøsa, for vann må til i et landskap. Ja, jeg kunne regne opp mye mer fra traktene der omkring. Noen vil kanskje innvende at dette finnes da i Oslo eller andre steder også, men jeg kan bare si: Nei, ikke slik.
4. Nei, ikke i første omgang, for ungdommen trekker til Oslo, til hovedstaden, og tror det er så svært. Og de må selv erfare, ingen skal fortelle dem noe, slik har det alltid vært. Derimot tror jeg nok at nye statsinstitusjoner med fordel kan spres til andre steder i landet. De som allerede er etablert i Oslo og innarbeidet der, vil det nok by på altfor mange problemer å flytte.

Herr Frank Solberg (som fortsatt jobber i SSB)

Frank Solberg på Hustrykkeriet er fra Oslo og nøler ikke med svarene:

1. Ja.
2. Fyshom, fyshom, ikke Solør for meg takk.
3. København - eller hvorfor ikke Hawaii? Avstanden blir stadig mindre, og en tripp Oslo - Hawaii er ikke noe å snakke om lenger. Ikke på langt nær som en trikketur Sentrum - Majorstua i rushtida.
4. Mye mulig

Vestbanen ca. 1960

Fru Ellen Blix

Ellen Blix på 1. kontor forteller at hun var innflytter i Oslo den gang da problemet ikke var å få bolig men å få jobb. Hun forteller at det til Folketellingen 1930 meldte seg 1400 søkere til 75 stillinger som imidlertid var slik lønnet at det å bo likevel var et problem, nemlig økonomisk.

Fru Blix svarer på spørsmålene våre:

1. Ja, så klart jeg trives i Oslo
2. Jo, det synes jeg er et forslag helt på linje med mange av de andre selsomme forslag og vedtak - av større eller mindre betydning - som ser dagens lys i statsinstitusjoner i denne såkalte rasjonaliseringsepoke. Forslag som ifølge CM i Aftenposten gjør det lett å være morsom petitjournalist i Norge. Jeg mener Statistisk Sentralbyrå først og fremst må ta sikte på å fylle funksjonen som en levende oppslagsbok for administrasjon og næringsliv, og være for hånden der behovet er størst, hvilket umulig kan være på Solør. Dette gjelder kanskje ikke Byrået som helhet. Rent produserende avdelinger som f. eks. Puncteavdelingen kan muligens administreres herfra, men ha sin beliggenhet i landlige omgivelser. Skal det imidlertid stadig oppstå nye statsinstitusjoner, bør det tas opp til overveielse om sentral plassering er nødvendig.
3. Skulle jeg selv velge utflyttingssted ville jeg ikke lenger enn til Asker eller Bærum. Men hvis det innenfor denne radius var mulig å oppdrive tomter ville jeg forslå at man heller bygget boliger og skaffet funksjonærene rimelig leilighet eller hybel med den klausul at de ble i Byrået.
4. Problemet her trodde jeg først og fremst var den dårlige rekrutteringen i yrker forbundet med jordbruket, og en ny bedrift som suger opp arbeidskraft vil neppe gjøre saken bedre. Men som tidligere nevnt, måtte man nødvendigvis foreta en utflytting av produserende statsinstitusjoner, ikke de serviceytende.

Trikk linje 11 til Majorstuen foran GlassMagasinet på Stortorvet ca 1960

Til slutt intervjuet redaksjonssekretæren og redaktøren hverandre.
Vi kan summere opp svarene på denne måten.

1. Verken redaksjonssekretæren eller redaktøren trives i Oslo sentrum. Hun bor på Majorstuen og han i Bærum. For redaktøren betyr spesielt kullosbarrieren på Kontraskjæret, Rådhusgatens helsebringende sotluft og de altfor trange fortauene at velferden blir forholdsvis lav. Denne innvending vil naturligvis falle vekk når NSB's tunnelprosjekt blir realisert i 1990. Når det gjelder trikketuren Majorstua - Sentrum - henviser vi til intervjuet med Frank Solberg.
2. Vi fryser på beina ved tanken på å flytte til Solør. Når landskjente menn som for eksempel brødrene Aukrust bor i Oslo, hvorfor skal da andre sendes til Solørtraktene, undrer redaksjonen seg.
3. Statsinstitusjonene bør ubetinget spres, men siden statsfunksjonærene trives i Bærum, bør mange institusjoner flyttes dit, spesielt Byrået.
4. Nei. Denne "flukt fra landsbygda" er en nødvendig prosess. Problemet er snarere hvor man bør anlegge befolkningssentra. Dersom det er et tilstrekkelig grunnlag for tettbebyggelse for eksempel i Solørtraktene når man tar hensyn til arbeidskraftsituasjonen i de omkringliggende fylker, bør noe gjøres. Vi kan som sagt ikke innse hvorfor man skal flytte folk fra Nord-Norge og Østfold dit opp.

(Bildene er hentet fra oslobilder.no)

Sist oppdatert 24. september 2010 av [Hanne Marit Svensrud](#)